

БРОЈ 10 ЛЕПТА

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарња се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

У ПАЛЕСТИНИ

Лондон, 7 новембра

Сјајан и брз енглески напредак у Палестини, по врљини, без воде, преко пуне земље сведочи о огромној издржљивости испособности енглеских трупа.

Непријатељ је претрпео огромне губитке. Енглези су добили 10.000 заробљеника а губитака у мртвим и рањеним, цени се да је непријатељ претрпео на 40.000 људи.

Енглеско напредовање изазвало је врло велику забуну код непријатеља, који се, како се верује, спремао за напад на Багдад, а сад мора да скрене сву своју пажњу на одбрану Палестине.

И генерал Мод у Месопотамији такође је помео непријатељске планове. Једна његова колона напала је и разорила турску базу у Текриту, натеравши Турке да се повуку. Та је база, међутим, била од драгоцене вредности за Турке, у случају напредовања.

БИТОЉ

После напорног повлачења у непрекидној борби с непријатељем, српска војска је пренесена на Крф, да се одмори, да се реорганизује и спреми за нове борбе против вечитог непријатеља и сада теже и напорније борбе, јер је дубља и живља жеља за ослобођење подјармљене отаџбине. И освежени и опремљени једног дана кренуше се стари борци према границама своје земље. Непроходиме су биле препреке, које су се истављале пред груди нове српске војске, али их је она прешла. Годину дана је непријатељ утврђивао читаве низове природних утврђења, али су они пали под неодољивим налетом српских војника. Горостасни Кајмакчалан, Чуке, ката 1248, ката 1212, све су то битке, које обновише славу српског оружја.

Тако је 6. новембра 1916. Битољ морао да падне. Са падом коте 1212 непријатељ га је морао напустио.

Није тешко оценити, колико је губитак Битоља морао тешко погодити Бугаре. Он је за њих престављао крајњи циљ својих националних амбиција; мислили су да никада неће из њега отићи. А морали су га напустити, морали су да оду из Битоља и то са потпуно другим осећањем него што су, годину дана пре тога, ушли у њега. И последњи бугарски сељак, пошао је из Битоља разочаран, јер је у њему видео све друкчије, него што су га учили у основној школи и по новинама. Ви-

део је, а није то ни крио, да Битољ нема ничега заједничког са Бугарима и да је залуд годинама скупо плаћао једну лажну веру различитим трговцима са патриотизмом.

»Вратићемо се ми кроз три дана«, с мржњом су Бугари при одласку говорили Битољчанима. Нису се вратили, неће се никад ни вратити. Због многих тешких узрока, ван наше кривице, ми нисмо имали среће, да још онда наставимо ослобођење наше отаџбине, али време томе није далеко. А из тога времена остале су нам две драгоцене ствари: слава која нам је појачала поверење и потпору наших великих Савезника и, што је више, ембрион наше државе. Он ће нићи и расти и осенчити наше крајеве до Љубљане и Суботице, до Софије и Трета. И тако ће Битољ за будућа покољења бити символ рађања, и заузимати нарочито обележје у историји Србије. А данашњи дан празноваће се у будућим лепшим временима, као дан славе и наде.

АУСТРИЈА И АМЕРИКА

Лондон, 6. нов.

Из Вашингтона јављају »Тајмс«:

Овде се са највећом мирноћом очекује објављивања од стране Аустроугарске, због зајма од милијарду франака, који ће Сједињене Државе дати Италији. Влада је, у једној од последњих седница, предвидела ту могућност и последице, које би оту- да изашле. Америчка

влада нема ни мало жељу да избегне одговорност за своју материјалну интервенцију у корист Италије.

Овде се потпуно разуму да једини разлог, што Аустрија до сада није објавила рат Америци, лежи у томе што Немачка жели да њена савезница буде према Америци у неутралном односу. Изгледа као да су Немци престано били у заблуди да Сједињене Државе неће ући у рат, како ратују Енглеска и Француска. Тек присуство америчких трупа на западу и огромна материјална помоћ Савезницима, почела је да убеђује и саме Немце, да Америка истински ратује. Зато се сад и очекује да ће Немачка наваљивати на Аустрију да објави рат Сједињеним Државама.

АМЕРИЧКИ ПОЉАЦИ

Њујорк, 6 нов.

Из Вашингтона јављају, да је министар војни г. Бекер одобрио Падеревесков предлог да образује једну пољску армију у Сједињеним Државама. Она неће бити спојена се америчком војском, али ће се влада старати о њеном вежбању и наоружању.

АЕРОПЛАНИ У РАТУ

Лондон, 6 нов.

Дописник »Тајмс« истиче велику важност употребе аероплана за борбу на суви. Он каже, да се и сами Немци чуде смелости енглеских авијатичара, који лете врло ниско над њиховим рововима и туку трупе. И овде, као и у многим другим стварима, Немци су почели да усвајају енглеску тактику.

Енглески аероплани растуру трупе на путу, радничке трупе на раду, железничаре са станица и са пруге, пешадију истерују из ровова, депое мунџије бацају у ваздух бомбардују возове са трупама и профијантом. Колоне камиона заустављане су, батерије су ућуткиване, па су чак гађане и извиђачице. Ето, то је све задатак новог моћног оружја, за које многи мисле да ће оно решити рат.

РЕФОРМЕ У ЦАРИГРАДУ

Женева, 6 нов.

Бугарски лист »Препорек« извештен је из Цариграда да ће цело старо тамошње пристаниште бити преуређено према потреби. У околини Златног Рога, који је данашње цариградско пристаниште, нема довољно места за конструкцију депое, ангара и кеова.

Влада је поставила једну комисију, која ће изабрати најзгодније место, за стварање новог пристаништа отоменске царевине.

Ова комисија је решала да данашње пристаниште пренесе на јужну страну Цариграда, на обалу Мраморног мора, између Једи куле и Кумпаку. Ново пристаниште имаће три километара кеова, депое и ангара.

ЛУЈЗА ЦИЦ

Лондон, 6 нов.

Дописник »Морнинг Пост« из Амстердама јавља да је позната социјалистичка агитаторка Лујза Циц, која је била ухапшена, пуштена под кауцијом од 15.000 марака. Она је испод истраге пуштена због великог притиска, који су социјалисте вршили на владу, јер је г-ђа Циц врло популарна у радничким круговима.

Друга агитаторка г-ђа Галхајмер осуђена је у Лајпцигу на две године затвора зато што је растурила револуционарне листове.

ЧЕСИ И НЕМЦИ

Царих, 6 нов.

Из немачких и аустријских листова види се, и поред цензуре, колико велика бура влада у аустријском парламенту. Због држања Чеха десиле су се бурне сцене: немачки и чешки посланици гађали су се мастионицама на последњој седници Рајхстага.

Према »Журнал де

НЕМАЧКЕ БАЈКЕ

Страховити губици које су, нарочито последњих месеца, претрпели Немци у сумаренима, латерали су их на разне нове конструкције подморских бродова. Последња најуспелија лађа те врсте изгледа да је нова подморска крстарица од 5000 тона, којом се Немци нарочито размећу и за коју тврде да може водити успешну борбу са ратним бродовима који плове по површини.

Марински кругови дуго нису придавали велику важност овом немачком самохвалисању и разметању. Њима је свима било врло добро познато да се у немачким бродарницама граде сумарени од 2.400 тона; али о лађама са већом тонажом није се знало. Изгледа да су Немци то нарочито брижљиво крили. Не треба се чудити што многи морнари нису у тако што веровали.

Није за подцењивање сумарен који на површини има брзину од 20 чворова у месту 25, а под воком брзину

Женева, чешки посланик Стрибрни изнео је све насиље, које полиција врши над Словенима у Аустрији. Један немачки посланик је узвикнуо:

— Још није довољно обешено Чеха и Пољака!

Овај узвик изазвао је страшну ларму.

Немачка штампа се врло много бави држањем Чеха. Дописник »Франкфуртер Цајтунга« из Беча пише, да ће Словени, радећи тако, бити прави велеиздајници. »Чак би се могло рећи, да их непријатељ плаћа«, додаје тај лист.

ЗАПЛЕЊЕНА ДРЖАВА

Царих, 6 нов.

Листови неутралних држава пишу да би Аустроугарска тражила мир по сваку цену, кад би имала слободу да то учини. Али је хабсбуршка монархија са свих страна, осим Швајцарске, опкољена немачком војском. Једина слободна страна, која јој је остала према Италији, од последње офанзиве је такође покривена завесом немачких пушка.

Осим тога у Мађарској се налази на обуци око 300.000 немачких регута, који стоје под немачком командом са фронта. Сва би та војска, у тренутку, кад би се Аустроугарска усудила да напусти Немачку, пошла против ње. У томе погледу извршена је и политичка пропаганда у Бечу.

од 14 чворова у место 18; а нарочито кад се има на уму да се акција ових подморских крстарица од 2400 тона простире на 8000 мља.

Стручњак за ову врсту бродова, енглец г. Доналд Миреј који иначе није песимист, каже:

»Прво нам се питање намеће: ко господари у Северном Мору? Одговор гласи вероватно: подморска крстарица или као што је Немци зову »Паухкрајцер«. Амерички листови били су пуни описа тих сумарена од 5000 тона: ако су заштићени лаким оклопом и јако наоружани топовима од 15 сантиметара. Чак су се поминали типови од 6000 и 8000 тона, снабдевени топовима од 20 сантиметара.

За ове крстарице кажу, да се њихово дејство простаре преко седам мора«.

Колико има истине у свима овим вестима није нам познато. Али нам изгледа да су ипак у праву морнари који

држе да су ово све бајке, које Немци намерно протурају и шире да њима заплаше свет. И ако о тим крстарицама пишу листови често и доводе списе нико их још није видео, а што је најважније не зна се још ни да ли су саграђане.

У све ове приче можемо и веровати и неверовати. За нас је сада много важније, да је борба коју наши савезници воде против сумарена успешна, да је врло велики број сумарена потопљен, тако да се немачки морнари отворено буне да служе на њима.

Борба против немачких сумарена данас је у највећем жеку. Само Сједињене Државе одредиле су суму од једне милијарде и 750 милиона за грађане детројера, који ће искључиво гонити сумарене.

РАТНИ САВЕТ

Лондон, 6 нов.

Одговарајући на питање г. Асквита о Врховном Ратном Савету, Лојд Џорџ је изјавио:

»Овај Савет неће имати никакву извршну власт. Крајње одлуке, што се тиче распореда и кретања разне војске на фронту, доносиће разне савезничке владе.

Овај Савет биће нека врста централне организације чији ће задатак поглавито бити, да бди над свима бојиштима укупно помоћу информација, које ће добијати са свих фронтова, од свих влада и од свих главних штабова.

Лојд Џорџ је предложио парламенту да данашњи дан посвети дискусији овог питања и његовог говора, који је држао у Паризу.

ПРОТИВУ НЕМАЧКЕ

Париз, 6. окт.

Ту скоро објавиле су рат Немачкој и републике Перу и Уругвај. На тај начин, од америчких држава, ове су у рату са Немачком:

Сједињене Државе од 23 марта, Гватемала, од 14 априла, Хондурас, од 5 маја, Никарагуа, од 6 маја, Коста-Рика, 13 септембра, Куба, од 24 марта, Перу од 25 септембра, Боливија од 2 априла, Аргентина од 12 септембра, Уругвај од 25 септембра. Бразилија, која је почела да крда са Немачком још 10 маја, објавила је ових дана рат Немачкој.

ЈЕДНО ПОРЕЂЕЊЕ

Женева, 6 нов.

»Трибини де Женев« пише: »Много битка треба да буде изгубљено пре него што Италија буде побеђена. Треба да се сетимо да се у Италији може позвати још пет или шест класа па тек онда она да удари напор какав је учинио, на пример, у Франуској или у Немачкој.

На супрот томе, централне силе, чији је број војника из-

носио 14 милиона у почетку рата, изгледа да сада немају ни половину од тога а у немогућности су да попуне своје губитке.

РАЈХСТАГ

Берн, 6 нов.

Потврђује се да ће се немачки Рајхстаг састати 8 новембра. Канцелар, граф Хертлинг говориће о резултатима конференције у Пешти, затим о офанзиви у Италији и о новим предлозима за мир, који ће се поднети Савезницима.

КЛЕМАНСО НА ВЛАДИ

Париз, 6 нов.

У разговору са дописником »Њујорк Хералда«, Клемансо је рекао да је он тврдо уверен, да ће Савезници добити потпуну победу у 1918 години. За савезничку конференцију, која ће се за неки дан одржати у Паризу, он је изјавио, да ће њени резултати бити од опште користи и од знатне вредности.

Нова влада данас се представила у парламенту.

ИЗ НЕМАЧКЕ ФЛОТЕ

Лондон, 6 нов.

Дописник »Дејли Експрес« из Амстердама даје ово обавештење о побуни која је била у Килу, на немачким ратним лађама »Кронпринца« и »Шлезвиг«.

Морнари су се побунили због једне наредбе којом се тражило више њих да иду у суваренску школу. Одбивши да послушају ову наредбу, морнари са »Кронпринца« узхватили су адмирала Шмита и бацили га у воду. Поручник Раул, ордонанс адмиралов и још један официр прободени су ножевима и бачени у море.

На броду је отпочела борба; 8 официра пуцали су из револвера на морнаре који су одговарали пушкама. Убијена су три официра и неколико морнара.

Сличне сцене биле су истог дана и из истих разлога и на оклопачи »Шлезвиг«, али је адмирал, командант успео да се спасе. Сви побуњеници похапшени су.

ФЛОТА НА ПОСЛУ

Лондон, 6 окт.

У Доњем Дому је први лорд адмиралитета сир Ерик Гед држао је дуг говор, који је изазвао највеће интересовање. Из тог говора, по поузданим подацима види се огромни рад британске флоте и савршена пропаст сумаренског рата. Г. Гед је завршио овим речима:

»На 140.000 квадратних миља Северног Мора и дан и ноћ крстарењши бродови. За време последњих месец дана, ескадре за блокаду на северу Атланског Океана извршиле су готово невероватан по-

сао: Ниједна трговачка лађа, која тргује са неутралним земљама није прошла а да не буде прегледана.«

У име целог парламента г. Асквит је честитао Геду на његовој изјави, рекавши да парламенат управо очекује такав одговор.

ОКО ЗА ОКО...

Рим, 6 нов.

»Мополо д'Италија« описује како је дивљачки Макензенова војска уништавала и мања италијанских грађана у освојеним крајевима. Као закључак тог излагања лист тражи од владе да конфискује сва немачка имања. Исти лист нарочито наваљује да се забрани шетња аустро-немачких поданика оба пола кроз Италију и да се прекузме један лов на шпијуне.

СУМАРЕНИ

Атина, 6 нов.

Из Рима јављају »Патристу«: Један комунистички британског адмиралитета јавља да је знатно порасло уништење сумарена. Овај резултат није добијен само оружјем трговачких лађа, већ и многим другим средствима.

Последње недеље Немци су успели да потопе само једну лађу изнад 1600 тона, од свих савезничких бродова заједно.

НОВОСТИ

АПЕЛ Г. ПАШИЋА

»Питсбург Диспеч« од 23. септембра лист који излази у Питсбургу у Америци, доноси једно писмо од свог специјалног дописника у Лондону Едварда Маршала. Писмо, у облику интервјуа са Г. Пашићем, представља један апел Србије племенином Американском Народу, у коме се износе све страховите кризе кроз које је прошао Српски Народ од почетка рата до данас.

АМЕРИКА ЗА СРБИЈУ

Американска Мисија Црвеног Крста, на чијем је челу пуковник Северенс, који је дошао да обиђе крајеве које смо освојили од Бугара, поред санитетске и новчане помоћи, покљонила је Србији велику количину пољопривредних справа, и материјала за привредну обнову Србије. Вредност материјала износи око милион динара.

4 ПОЛИЦИЈА

Три полицијска писара:

Добросав Кандић, Велимир Филиповић и Прока Пајевић, отпуштени су из државне службе на основу параграфа 76. — а у интересу исте. Начелник средњи Бранислав Перунчић стављен је у стање покоја с пензијом, која му по годинама службе припада.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Синоћ су наше трупе извршиле испад у непријатељске ровове у близини Монши де Пре и довеле заробљеника. Активност артилерије на обе стране траје и даље. Непријатељска артилерија нарочито је управљена против наших положаја у близини Паспанделе и Лангемарла и јужно од шуме Понигон.

Адмиралитет јавља да нема нових вести о операцијама лаке ескадре у заливу Хелголанда. Непријатељске лаке крстарице гоњене су до на три миље од Хелголанда, где су ушле у одбрану својих мина. Једна крстарица примењена је да гори а други изгледа да је погођена у машинију.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

На висоравни Азјаго, преконоћ, непријатељ је у правцу виси Цомо извршио четири врло јака напада, али су сви они сломљени храброшћу наше бригаде из

Лигурије. Даље на север, наша пешадијска одељења из бригаде Перуџа сјајно су повратили неке истакнуте елементе, који су изгубљени последњих дана и добила око 100 заробљеника.

Између Бренте и Пјаве непријатељски притисак се појачава.

Дуж Пјаве, 268. пешадијски пук из бригаде Казерта, са још неким одељењима, потпуно је отерао непријатеља из зоне Фагара.

Код Ценсона смо после крваве пропаст једног непријатељског напада, успели да га одбацимо још дубље у кључ реке. Покушаји прелаза на неким другим местима одмах су ометени.

Укупно смо 3 и 4 новембра заробили на Пјаве: 51 официра и 1212 војника.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ПЕТРОГРАД. — Близу Пскова држан је један велики збор делегата, на коме је решено, да се Лењин и његове присталице прогласе за »непријатеље отаџбине« и да се Керенски позове да без милости поступи према максималистичким елементима.

ПARIЗ. — Савезничке владе су решиле да конференција у Паризу почне 16 новембра.

БЕРН. — Собрање је одложило рад до половине децембра.

ЦИРИХ. — Један телеграм из Берлина јавља, да је Кронпринц стигао тамо и да држи саветовања са фон Килманом и фон Биловом.

ЖЕНЕВА. — У Шкодиним фабрикама избили су пожари. Ту вест доноси »Пешти Напло« и додаје, да су због тога јако поштрене мере према радницима. Чешким радницима је забрањено да могу припадати политичким круговима.

БЕРН. — »Бернер Тагвехт« јавља из приватног извора и са резервом, да је у Пешти држан огроман митинг у корист општег права гласа.

ПARIЗ. — Из Цириха јављају, да су у пожару потпуно пропале познате Хорнбургтове фабрике близу Хановера.

ЛОНДОН. — Рајтерова Агенција јавља: Цемал пашија је издао прокламацију, позивајући становницима из Јафе и Јерусалима да се исели из вароши у року од 24 сата. Војска прави ровове на самим улицама у

ове вароши и намерава ту да да одлучну битку.

БАЗЕЛ. — Из Берлина се сазнаје да је процес социјалистичког посланика Хазе, због морнарске побуне изазвао јако негодовање код радника. Од неког времена растурају се у великој маси плакати у којима се радници позивају на штрајк, пошто влада неће да поштује посланике које радничка класа шаље у Рајхстаг.

РИМ. — Према извештајима италијанских авијатичара, непријатељ се утврђује на реци Пјаве.

КОПЕНХАГЕН. — Међународна телеграфска веза са Петроградом понова је успостављена.

ПЕТРОГРАД. — Козачки хетман Каледин отпутовао је прекјуче у област Дона у специјалној мисији. Пред полазак он је дуго разговарао са генералом Корниловом, у палати у Царском Селу.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

Ноћас смо одбили две непријатељске патроле једну према Градешници а другу према Совичу.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српско Трговачко Друштво Улица Александра Великог број 1, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашем свету, да се користи услугама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благајни размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима. 8-10

Сава Николић арт. поштомачки хаубички дивизион п. бр. 315, моли онега, код кога се налазе његова писма из Србије, да му пошаље на ову адресу. 2-2